

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle: Eurooppalaista standardointia koskeva unionin vuotuinen työohjelma 2017”

(COM(2016) 357 final)

(2017/C 075/07)

Ainoa esittelijä: **Elżbieta SZADZIŃSKA**

Lausuntopyyntö	Euroopan komissio, 17.8.2016
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artikla
Vastaava erityisjaosto	”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus”
Hyväksyminen erityisjaostossa	17.11.2016
Hyväksyminen täysistunnossa	14.12.2016
Täysistunnon nro	521
Äänestystulos	206/0/3
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea on tyytyväinen eurooppalaista standardointia koskevaan unionin vuoden 2017 työohjelmaan, joka on osa laajaa standardointipakettia.

1.2 Komission ehdottamassa vuosiohjelmassa jatketaan ja täydennetään vuoden 2016 ohjelmaan sisältyneitä toimia, joita komitea on jo käsitellyt aiemmissa lausunnoissaan ⁽¹⁾.

1.3 Komitea korostaa jälleen standardien merkitystä sisämarkkinoiden kilpailukyvyn parantamisessa ja innovatiivisten tuotteiden ja palvelujen kehittämisessä sekä niiden laadun ja turvallisuuden parantamisessa kuluttajien, työntekijöiden, yritysten ja ympäristön hyväksi.

1.4 Järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan edustajana komitea kannattaa sellaista standardointijärjestelmää, joka vastaa sekä yhteiskunnan että talouden tarpeisiin.

1.5 Komitea muistuttaa jälleen, että eurooppalaisen standardointijärjestelmän moniarvoisuuden turvaaminen ottamalla sen piiriin asetuksen (EU) N:o 1025/2012 liitteessä III tarkoitettut organisaatiot takaa paremman avoimuuden ja järjestelmään pääsyn. Yhteiskunnan edustajien osallistumisen standardointijärjestelmään ei pidä rajoittua vain unionin tasolle, vaan myös kansallisten standardointijärjestelmien tulee olla avoimia kyseisille sidosryhmille.

1.6 Standardeja kehitetään EU:n lainsäädännön ja toimintapolitiikan tueksi (uuteen lainsäädännölliseen lähestymistapaan liittyvät standardit, energiaunioni jne.). Teollisuuden, toimitusketjujen ja palvelujen digitalisoitumisen seurauksena tieto- ja viestintätekniikan standardit ja palvelustandardit ovat keskeisiä toiminnan harjoittamiselle kaikilla talouden aloilla. Komissio katsoo tässä yhteydessä, että näillä kahdella alalla toteutettavat toimet ovat ensisijaisia, ja komitea kannattaa tätä.

1.7 Komitea kehottaa samaan aikaan kiinnittämään huomiota siihen, että on välttämätöntä tukea pk-yritysten kilpailukykyä antamalla niille mahdollisuus osallistua standardien laatimis- ja täytäntöönpanoprosessiin ja tarjoamalla tarkoituksenmukaista koulutusta standardien hyödyistä tiedottamiseksi.

⁽¹⁾ EUVL C 303, 19.8.2016, s. 81, lausunto ”Eurooppalaiset standardit 2000-luvulle” (asiakokonaisuus INT/794, EUVL C 34, 2.2.2017 s. 86) sekä lausunto ”Tieto- ja viestintätekniikan standardointiprioriteetit digitaalisilla sisämarkkinoilla” (EUVL C 487, 28.12.2016, s. 92).

1.8 Komission parhaillaan käymät TTIP-neuvottelut ja päättyneet CETA-neuvottelut osoittavat, että standardointi on järjestelmien erilaisuuden vuoksi yksi keskeisistä keskustelunaiheista. Komitean mielestä onkin tärkeää, että sidosryhmille tiedotetaan neuvotteluosapuolten standardointijärjestelmien välisistä eroista ja että näistä eroista aiheutuvat mahdolliset uhat ja hyödyt otetaan huomioon.

1.9 Komitea tukee ehdotusta toimielinten välisen vuoropuhelun käynnistämisestä standardoinnin alalla, kuten se on maininnut jo aiemmassa lausunnossaan ⁽²⁾.

1.10 Kannatettava on myös komission ehdotus teettää tutkimuksia standardien vaikutuksista talouteen ja yhteiskuntaan.

2. Euroopan komission ehdotus

2.1 Komissio esittää tiedonannossa eurooppalaista standardointia koskevan unionin vuotuisen työohjelman vuodeksi 2017 asetuksen (EU) N:o 1025/2012 mukaisesti.

2.2 Vuosiohjelma on osa laajaa pakettia, johon kuuluvat komission tiedonanto ”Eurooppalaiset standardit 2000-luvulle”, palvelujen standardointia koskeva komission yksiköiden valmisteluasiakirja ja tiedonanto 24 artiklan mukaisesta asetuksen täytäntöönpanoa koskevasta kertomuksesta.

2.3 Standardointia koskeva vuoden 2017 työohjelma täydentää vuoden 2016 ohjelmaan sisältyneitä toimia, joista suurin osa on nyt toteuttamisvaiheessa.

2.4 Eurooppalaisen standardoinnin painopisteitä vuonna 2017 ovat seuraavat:

- tieto- ja viestintätekniikan standardointi digitaalisia sisämarkkinoita ajatellen ⁽³⁾;
- palvelujen standardointi;
- sellaisten standardien ja standardituotteiden laatiminen eurooppalaisten standardointiorganisaatioiden toimesta, jotka liittyvät yhdennettyihin digitaalisiin sisämarkkinoihin, joustavaan energiaunioniin ja tulevaisuuteen suuntautuvaan ilmastopolitiikkaan sekä syvempiin ja oikeudenmukaisempiin sisämarkkinoihin ja lujempaan teollisuusperustaan;
- kansainvälinen yhteistyö standardoinnin alalla;
- standardoinnin tukeminen tutkimuksella.

2.5 Komissio aikoo toteuttaa myös seuraavat toimet EU:n standardointipolitiikan vuotuisen hallinnointisyklin näyttöperustan parantamiseksi:

- analyysi standardoinnin taloudellisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista;
- toimielinten välisen vuoropuhelun käynnistäminen.

3. Yleistä

3.1 Komitea on tyytyväinen standardointia koskevaan ensi vuoden ohjelmaan, sillä – kuten se on jo moneen otteeseen korostanut – standardien soveltaminen tuotteisiin ja palveluihin auttaa parantamaan sisämarkkinoiden kilpailukykyä.

3.2 Komitea suhtautuu myönteisesti komission edellisvuotiseen ohjelmaan sisältyneiden toimien jatkamiseen, sillä näin voidaan taata jatkuvuus ja sisämarkkinastrategian painopisteiden toteutuminen.

⁽²⁾ Asiakokonaisuuteen INT/794 kuuluva lausunto ”Eurooppalaiset standardit 2000-luvulle” (EUVL C 34, 2.2.2017, s. 86).

⁽³⁾ Huhtikuun 19 päivänä 2016 julkaistun komission tiedonannon COM(2016) 176 final aihe, josta ETSK on laatinut lausunnon (EUVL C 487, 28.12.2016, s. 92).

3.2.1 Vuoden 2017 työohjelmassa täsmennetään ja täydennetään tähän mennessä toteutettuja painopisteitä. Toiminnan tavoitteena on mukauttaa eurooppalaista standardointijärjestelmää muuttuvaan kansainväliseen tilanteeseen ja globaalien markkinoiden haasteisiin.

4. Eurooppalaisen standardoinnin strategiset painopisteet

4.1 Tietotekniikan kehittyessä nopeasti on välttämätöntä laatia tarkoituksenmukaisia standardeja, joilla voidaan varmistaa yhteentoimivuus ja kyberturvallisuus.

4.1.1 Muun muassa 5G-yhteydet, pilvipalvelut, esineiden internet ja massadatateknologia ovat teknologisia osatekijöitä, joita käytetään esimerkiksi sähköisten terveydenhuoltopalvelujen, älykkään energian, älykkäiden kaupunkien, edistyneen teknologian ja älykkäiden tehtaiden sekä verkkoon liitettyjen ja automatisoitujen ajoneuvojen alalla ja joita varten tarvitaan kyberturvallisuusstandardeja, riskinhallintaohjeita ja auditointiohjeita valvonta- ja sääntelyviranomaisille.

4.1.2 Turvallisuustasossa, tietosuojassa ja esineiden internetiin pääsyssä on vielä parantamisen varaa. Standardointi voi tällä alalla olla ennakoedellytys esineiden internetin yhteentoimivuudelle ja kuluttajien verkkoturvallisuuden, tietosuojan ja pääsy mahdollisuuksien turvaamiselle.

4.2 Komitea suhtautuu myönteisesti siihen, että ennen kuin komissio pyytää eurooppalaisia standardointiorganisaatioita laatimaan uusia palvelustandardeja se kehottaa niitä kartoittamaan jo olemassa olevat tarkoituksenmukaiset standardit.

4.2.1 Samaan aikaan komitea katsoo, että tulevaa työtä ajatellen hyvänä käytäntönä on tiedottaa sidosryhmille, mitä komission toimeksiantoja työtetään vielä ja mitkä on saatu valmiiksi tai peruttu.

4.2.2 Olemassa olevia standardeja arvioitaessa on otettava huomioon, soveltuvatko ne muita heikommassa asemassa olevien ryhmien, esimerkiksi vammaisten, erityistarpeisiin. Esimerkiksi sähköistä allekirjoitusta koskevat standardit eivät täytä vammaisten kuluttajien tarpeita. Tällaisessa tapauksessa uusien standardien laatimisen suositteleminen olisi aiheellista.

4.2.3 Uutta standardointiprosessia käynnistettäessä on tarvittaessa otettava huomioon heikossa asemassa olevien ryhmien, kuten vammaisten, erityistarpeet määriteltäessä standardointiprosessin käsitteitä. Olisi otettava käyttöön uusi menettely, jonka mukaisesti esteettömyysasiantuntijat ja vammaisjärjestöt voisivat tarvittaessa osallistua kustannuksitta standardointiprosessiin.

4.3 Komitea on monesti korostanut standardien suurta vaikutusta tuotteiden ja palvelujen laatuun sisämarkkinoilla ja suhtautuukin myönteisesti komission aikomukseen tehostaa standardien laatimista seuraamalla kansallisia standardeja ja markkinoiden tarpeita ja määrittämällä aloja, joilla on tarpeen kehittää uusia standardeja.

4.3.1 Komitea kannattaa komission ehdotusta, että kansallisen palvelustandardin laatimisesta päättäessään kansalliset standardointielimet ottavat huomioon eurooppalaisen ulottuvuuden ja sen, olisiko hyödyllisempää laatia eurooppalainen palvelustandardi. Tämä voisi auttaa poistamaan esteitä ja mahdollisia ristiriitoja palvelualoilla.

4.4 Koska verkkopalvelut – sekä yksityiset että julkiset (sairaalat, hoitopalvelut, älykäs liikenne jne.) – ovat yhä kattavampia, tarvitaan teknisiä ratkaisuja, joilla taataan paremmin kuluttajien anonyymiyys ja pienennetään henkilötietojen liiallisen käsittelyn riskiä.

4.5 Tulevassa standardointityössä on pyrittävä parantamaan liikennepalvelujen laatua, saatavuutta ja turvallisuutta ja vähentämään liikenteen aiheuttamaa ympäristön pilaantumista.

4.6 Energia-alaa koskevilla komission toimilla pyritään yhdistämään infrastruktuureja, monipuolistamaan energialähteitä, pienentämään energiankulutusta ja edistämään ilmastoystävällistä teknologiaa.

4.6.1 Komitea on samaa mieltä siitä, että yhtenäisten standardien laatiminen älykkäitä energiaverkkoja varten parantaa verkon yhteentoimivuutta ja että verkon kaikkien osatekijöiden optimointi alentaa kustannuksia ja lisää tehokkuutta sekä mahdollistaa hajautettujen energialähteiden ja myös uusiutuvien lähteiden integroimisen. Näin mahdollistetaan loppukäyttäjille älykkäiden energiajärjestelmien täysimääräinen hyödyntäminen.

4.7 Komitea panee tyytyväisenä merkille, että komission asiakirjassa mainitaan ongelmat, jotka liittyvät muovipakkauksen biohajoavuuteen, uusioraaka-aineista valmistettaviin kestävyysperiaatteiden mukaisiin kemikaalituotteisiin sekä menetelmiin, joilla arvioidaan muiden kuin luettelossa mainittujen, elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvissa muovitarvikkeissa käytettävien aineiden riskejä.

4.7.1 Edellä mainittuihin aloihin liittyvien standardien tulee suuret riskit huomioon ottaen sisältää tiukkoja vaatimuksia kuluttajien terveyden ja ympäristön suojelemiseksi.

5. Kansainvälinen yhteistyö

5.1 Komissio kehottaa eurooppalaisia standardointiorganisaatioita edistämään maailmanlaajuisesti kansainvälisiä ja eurooppalaisia standardeja Euroopan teollisuuden tukemiseksi ja markkinoillepääsyn helpottamiseksi.

5.2 Tilanteessa, jossa Kanadan kanssa neuvoteltu CETA-sopimus herättää kiistaa jäsenvaltioissa ja TTIP-neuvottelut ovat edelleen käynnissä, on välttämätöntä jatkuvasti korostaa standardien merkitystä maailmanlaajuisessa kaupassa.

5.2.1 Euroopan ulkopuolisten kumppanitahojen (mm. Kiina ja Intia) kanssa käytävässä vuoropuhelussa on pyrittävä teknisten kaupan esteiden poistamisen lisäksi edistämään eurooppalaisen standardointimallin käyttöönottoa, tietojenvaihtoa eurooppalaisten ja kansallisten standardointiorganisaatioiden välillä ja ISO- ja IEC-standardien täytäntöönpanoa sekä niillä aloilla, joilla kansainvälinen standardointi on riittämätöntä tai puutteellista, eurooppalaisten standardien kehittämistä ja täytäntöönpanoa.

6. Standardointi innovoinnin tukena

6.1 Komitea kannattaa ajatusta tiivistä yhteydestä standardoinnin ja tieteellisen tutkimuksen välillä ja tietämykseen perustuvasta standardoinnista.

6.2 Tutkimuslaitosten ja teknisten komiteoiden (CEN, Cenelec ja ETSI) välisellä Horisontti 2020 -puiteohjelman pohjalta käytävällä vuoropuhelulla tulee edistää innovaatio toiminnan lisäämistä.

Bryssel 14. joulukuuta 2016.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Georges DASSIS*